

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ

**ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԱՇԽԱՄՐՀՀ
ՎԱՀԵ ՏԵՐ ՄԻՆԱՍԻՆԻ
ԼՐԱԳՐԱԿԱՆ ՀԱՅԵԱՅՔՈՎ
«ARMÉNIE, chronique de la IIIe République»
«Հայաստան, Գ. Հանրապետութեան
ժամանակագրական պատմութիւնը»)**

Որքան որ Հայաստանի 3-րդ Հանրապետութիւնը առիթ տուալ լրագրական ասպարէզին մէջ յորդառատ ամէնօրեայ յօդուածներու, վերլուծումներու, հաղորդումներու, տեսանիւթերու, այնքան ալ թիշտ տեղ տուալ պատույթները ամփոփող գիրքերու, վերլուծական համապարփակ ուսումնասիրութիւններու։ Վահե Տէր Մինասին կը յանդին ժամանակագրական խըտացեալ պատկերացում մը տալ իր հրատարակած գիրքով՝ «ARMÉNIE, chronique de la IIIe République», որ «Ֆրանս-Արմենի» ամսաթերթին համար կատարած տեղեկագրութիւններէ ընտրանի մըն է երկարող՝ 2002-էն միջնեւ։

2017: Հայաստանը ընկալուած է իրեւ Հայաստանի Հանրապետութիւնը, առաւել իրեւ հայկական աշխարհ։

«ՆՅ» - Զեր վերլուծումներու տաեն ի՞նչ անկիւնէ կը դիտէք հարցերը՝ մարդկային իրաւանց, ազատութեան, թէ արդարութեան տեսանկիւն։

Վահե Տէր Մինասին. - 2002-2017 տարիներուն Հայաստանի եւ հայաստանամերձ շրջաններուն մէջ բաղաքական խիստ կարեւոր դէքքեր տեղի ունեցան, ինչպէս Թուրքիոյ մէջ կրտողանի ԱԿՐ կուսակցութեան իշխանութեան տիրանալը, կամ վերջերս Հայաստան-Թուրքիա յարաբերութեանց համաձայնագրի շեղեալ նկատութեց; Հետևեաբար իրեւ հայ լրագրող հարցերը կը վերլուծեմ բազմաթիւ գիրտանկիւններէ Հայաստան, Սփիուք, Թուրքիա, բայց նաեւ Ֆրանս, ուր գիրին չէ գրաւոր կամ բանաւոր մանուին մէջ Հայութեան վերաբերեալ հարցի մը համար էջ ապահովէ, կամ ձայնասփիւտի եւ հեռատեսիլ յայտագրեր։

Ես տարբեր տեսանկիւններէ հայկական անլոյց հարցերը կը վերլուծեմ։ Ինձի համար գործընթացն է կարեւորը եւ ո՛չ թէ անձերը։ Թէ ո՞վ պիտի ըլլայ Հայաստանի նախագահը կամ գարշաբետը զիս այնքան ալ չի հետաքրքրէ։ Սական բաղաքական կուսակցութիւններու կեցուածքը զիս կը հետաքրքրէ։

«ՆՅ» - Հատորը վերնագրած էք

թեան ժամանակագրական պատմութիւնը», սակայն ին տեղ գտած բոլոր յօդուածներն ալ անպայմանորէն չեն վերաբերի ուղղակի Հայաստանին։

Վ.Տ.Մ. - Բաեմ, որ հաւաքագրած եմ «Ֆրանս-Արմենի»-ի մէջ տարիներու ընթացքին լոյս տեսած գրութիւններս, որոնք երբեմն թերեւս ուղղակիորէն չեն կապուիր Գ. Հանրապետութեան։ Ես ընտրած եմ Հայաստանի եւ Հայութեան առնչուող կարեւոր իրադրութիւնները, ինչպէս՝ Հրանդ Տիրի յուղարկաւորութիւնը, Սեւան Նշաննեանի դատական հարցը, Թուրքիոյ որդեգրած քաղաքանութիւնը, նաեւ Սփիուքի հետ Հայաստանի յարաբերութիւնները։

Գրութիւններու մէջ ընդհանրապէս կը խօսիմ հայկական աշխարհին մասին։

Հայութեան եմ, որ եթէ այսօր Հայութեան ճայնը լսեի է միջազգային հարթակներու վրայ, պատճառոր հայկական պետութեան գովութիւնն է, ինչ որ ըստ իս մեծ ուժ մըն է մեզի համար։ Բաղդատութեան համար կրնանք պետականութենէն զուրկ Քիրստուրուներկանի վիճակը նկատի առնել։

Հայաստանի վերջին 15-20 տարիներու վորոխութիւններու մասին են հարցադրումներս, որոնք տարբեր են անցնող 100 տարիներու ընթացքին կրկնուած պատ-

գովուրդի ծոցէն, մեր տեսավառ յուսերէն եւ յուսախարութիւններէն, մեր ամրախարիսի հաւատքի ու սիրոյ տաճարներէն։ Նոր Հայն է ան, յոնած իրերամերծ եղոյթներէն ու երեւյթներէն, սպառած իր ազգային-եկեղեցական տագնապը խորացնող ազգակներէն, ու մերթ աժան ու մերթ դառնահամ հայենական ճառախառնութիւններէն։

«ARMÉNIE, chronique de la IIIe République» L'Harmattan, 2018, 30 euros.

Դովուրդի ծոցէն, մեր տեսավառ յուսերէն եւ յուսախարութիւններէն, մեր ամրախարիսի հաւատքի ու սիրոյ տաճարներէն։ Նոր Հայն է ան, յոնած իրերամերծ եղոյթներէն ու երեւյթներէն, սպառած իր ազգային-եկեղեցական տագնապը խորացնող ազգակներէն, ու մերթ աժան ու մերթ դառնահամ հայենական ճառախառնութիւններէն։

Նոր Հայը հրամեշտ պիտի առնէ այն բոլոր քէներէն ու սիսերէն, որոնք մեր դարաւոր թշնամին մանկուածի գոլատիպ դէմքին վրայ կը յաջողին ունեն ժաման մը ուրուագծել։